

Datum: Rijeka, 13. srpnja 2020.

Kolegij: Bioetika u primaljstvu

Voditelj: Doc. dr. sc. Igor Eterović

Katedra: Katedra za javno zdravstvo

Studij: Preddiplomski stručni studiji - Primaljstvo izvanredni

Godina studija: 2

Akadska godina: 2020./2021.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij **Bioetika u primaljstvu** je obvezni kolegij na drugoj godini preddiplomskog studija Primaljstvo i sastoji se od 15 sati predavanja (1 ECTS). Kolegij se izvodi u prostorijama Fakulteta zdravstvenih studija.

Cilj kolegija je stjecanje znanja o etici kao filozofskoj disciplini i bioetici primaljstva koja bi se mogla primijeniti u praksi. Studente treba osposobiti da objasne podjelu etičkih teorija (etika vrline, deontologija – Kantova etika dužnosti, utilitarizam, etika skrbi) te da u konkretnim situacijama s kojima će se susretati u svojoj profesiji budu u stanju povezati (bio)etičku teoriju, moralne norme, pravila i njihove posljedice. Uz to, cilj predmeta je i razvijanje sposobnosti prepoznavanja etičkih problema i osjećaja moralne dužnosti te osobne odgovornosti koja je neophodna u primaljskom zanimanju (etički kodeks primalja). Također bi student trebao steći sposobnost zauzimanja obrazloženog stava u raznim etičkim dvojbama u primaljskoj praksi te objasniti važnost promoviranja poštivanja prava čovjeka, trudnice, djeteta i pacijenta.

Sadržaj kolegija je sljedeći: Etika, moral i bioetika. Deontologija, utilitarizam, etika vrline i etika skrbi. Počeci medicinske etike i deontologije. Etičke teorije (etika vrline, etika dužnosti, utilitaristička etika, etika skrbi) i njihova primjenjivost u primaljskoj praksi. Principizam u primaljskoj praksi. Sustav moralnih vrijednosti u primaljstvu – moralne osobine (vladanje sobom, odnos prema trudnici i djetetu, njihovoj obitelji, suradnicima). Profesionalna etika i primaljstvo (etički kodeks, Hrvatska komora primalja). Zastupanje interesa trudnice i djeteta kao najvišeg dobra. Primalja kao medijator u procesu donošenja etičkih odluka.

Izvođenje nastave: Nastava se izvodi u obliku predavanja kroz 3 dana u drugom semestru druge godine. Kroz predavanja studenti se upoznaju sa sadržajem kolegija. Na kraju nastave se održava završni pismeni test.

U izvođenju nastave sudjeluju doc. dr. sc. Igor Eterović, dr. sc. Robert Doričić i Toni Buterin, mag. sanit. ing. te eventualno gostujući predavači.

Popis obvezne ispitne literature:

1. Eterović, I.: *Kant i bioetika*, Pergamena – Centar za integrativnu bioetiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2017.
2. *Etički kodeks primalja*, Hrvatska komora primalja, 2010.
3. Predavanja (PowerPoint prezentacije)

Popis dopunske literature:

1. Bauby, J. D.: *Skafander i leptir*, Pergamena, Zagreb, 1997
2. Berčić, B.: "Etika", u: *Filozofija*, sv. 1., Ibis grafika, Zagreb, 2012.
3. Čović, A.: *Etika i bioetika*, Pergamena, Zagreb, 2004.
4. Frankena, W.: *Etika*, Kruzak, Zagreb, 1998.
5. Gosić, N.: *Bioetika in vivo*, Pergamena, Zagreb, 2005.
6. Kalauz, S.: *Etika u sestinstvu*, Medicinska naklada, Zagreb, 2012. Prijić–Samaržija, S. (ur.): *Pobačaj za i protiv*, Hrvatski kulturni dom, Rijeka, 1995.
7. Kalauz, S.: *Sestrinska profesija u svjetlu bioetičkog pluriperspektivizma*, Pergamena, Zagreb, 2011.
8. Matulić, T.: "Identitet, profesija i etika sestinstva", *Bogoslovska smotra* 77, 2007/3, 727–744.
9. Matulić, T.: *Bioetika*, 3. izdanje, Glas koncila, Zagreb, 2012.
10. Pessini L., *Distanzacija: do kada produžavati život?*, Medicinski fakultet Rijeka, Hrvatsko bioetičko društvo, 2004.
11. Prlić, N.: „Etika zdravstvenih djelatnika“, u: *Zdravstvena njega*, VII. izd. Školska knjiga, Zagreb 2003.
12. Šegota, I.: *Etika sestinstva*, 2. dopunjeno i izmjenjeno izdanje, Pergamena, Zagreb, 1997.
13. Švajger, A. ur.: *Medicinska etika, priručno štivo*. II. izdanje, Sveučilište u Zagrebu Medicinski fakultet, Zagreb, 1995.

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

P1, P2. Uvod u predmet, Moral i etika

Ishodi učenja:

Upoznati se s ciljem kolegija Bioetika u primaljstvu.
Razlikovati i definirati pojmove 'etika' i 'moral'.

P3, P4, P5. (Moralne) vrijednosti, Vrijednosti i zdravstvena skrb, Etika zdravstvene skrbi

Ishodi učenja:

Obrazložiti temeljnu ulogu vrijednosti u moralnom i etičkom prosuđivanju.
Obrazložiti mjesto i ulogu (moralnih) vrijednosti u procesu zdravstvene skrbi.
Opisati ukratko nastanak i razvoj etike zdravstvene skrbi.

P6, P7. Bioetika – nastanak i određenje, Interdisciplinarnost i pluriperspektivnost bioetike

Ishodi učenja:

Opisati nastanak i početni razvoj bioetike.
Definirati bioetiku.
Obrazložiti pojmove interdisciplinarnost i pluriperspektivnost te objasniti njihovu ulogu u

određenju bioetike.

P8, P9. Etičke teorije, Bioetička načela – princpalizam

Ishodi učenja:

Razlikovati i uspoređivati glavne etičke teorije (etika vrline, deontologija – Kantova etika dužnosti, utilitarizam, etika skrbi).

Obrazložiti prednosti i nedostatke pojedine etičke teorije.

Opisati osnovna načela biomedicinske etike (autonomija, dobročinstvo, neškodljivost i pravednost).

Prepoznati pojavne oblike unaprjeđivanja i poštovanja prava čovjeka, djeteta i bolesnika na primjeru (ne)poštivanja temeljnih načela biomedicinske etike.

P10, P11. Etička standardizacija, Etički kodeks primalja

Ishodi učenja:

Opisati opći povijesni razvoj etičke standardizacije (molitve, kodeksi, zakletve).

Opisati razvoj etičke standardizacije u u zdravstvenoj skrbi (sestrinske zakletve i kodeksi).

Analizirati Etički kodeks primalja (Hrvatska komora primalja).

P12. Tijelo i osobnost

Ishodi učenja:

Razlikovati racionalistički i empiristički pristup tijelu u medicini.

Prepoznati i usporediti odnos prema tijelu i osobnosti u medicini do pojave bioetike.

Uvažiti doprinos društvenih i humanističkih znanosti (filozofija, teologija, psihologija, sociologija i pravo) u problematiziranju tijela i osobnosti.

Uočiti mjesto i značaj tijela i osobnosti u bioetičkim problemima.

Primijeniti bioetičke smjernice za odnos prema pacijentovu tijelu i osobnosti.

P13. Paternalizam

Ishodi učenja:

Definirati paternalizam (uže, šire i praktično značenje).

Opisati značajke paternalizma.

Razlikovati opravdani od neopravdanog paternalizma.

Navesti pojavne oblike paternalizma u medicini.

P14. Informirani pristanak

Ishodi učenja:

Definirati informirani (obaviješteni) pristanak.

Opisati povijest informiranog pristanka.

Navesti i objasniti elemente informiranog pristanka.

Argumentirati za etičku potrebu i važnost informiranog pristanka u medicini.

P15. Pobačaj

Ishodi učenja:

Obrazložiti zašto je pobačaj jedan od paradigmatičkih bioetičkih problema.

Uspoređivati različite dimenzije, aspekte i perspektive u problemu pobačaja.

Popis seminara s pojašnjenjem:

Kolegij ne predviđa seminarski oblik nastave.

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Kolegij ne predviđa vježbe.

Obveze studenata:

Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

Prema vrijedećim aktima Sveučilišta i Fakulteta, konačna ocjena iz ovoga predmeta bit će formirana na temelju uspjeha na završnom (pismenom) ispitu.

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Zasad ne postoji.

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Izostanak s nastave do 30 % pretpostavlja opravdani razlog, ne zahtijeva dodatno opravdanje i ne može se nadoknaditi (izuzetak je otpusno pismo s liječenja u bolnici). Izostanak veći od 30 %, bez obzira na razloge, onemogućuje studentu/studentici izlazak na ispit i podrazumijeva ponovni upis kolegija sljedeće akademske godine.
 Prema vrijedećim aktima, nije moguće “**odbiti**” ocjenu na završnom ispitu, već samo postupiti u skladu s Pravilnikom o studijima Sveučilišta u Rijeci (student nezadovoljan ocjenjivanjem podnosi u roku od 24 sata obrazloženu pismenu žalbu dekanu).

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2020./2021. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
13.05.2021.	P1 – P5 (8,15–13,00), Z2			Doc. dr. sc. Igor Eterović
24.05.2021.	P6 – P10 (8,15–13,00), Z3			Doc. dr. sc. Igor Eterović, dr. sc. Robert Doričić
26.05.2021.	P11 – P15 (8,15–13,00), Z3			Doc. dr. sc. Igor Eterović Toni Buterin, mag. sanit. ing.

Popis predavanja, seminara i vježbi:

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod u predmet	1	Z2
P2	Moral i etika	1	
P3	(Moralne) vrijednosti	1	
P4	Vrijednosti i zdravstvena skrb	1	
P5	Etika zdravstvene skrbi	1	
P6	Bioetika – nastanak i određenje	1	Z3
P7	Interdisciplinarnost i pluriperspektivnost bioetike	1	
P8	Etičke teorije	1	
P9	Bioetička načela – princpalizam	1	
P10	Etička standardizacija	1	
P11	Etički kodeks primalja	1	
P12	Tijelo i osobnost	1	
P13	Paternalizam	1	
P14	Informirani pristanak	1	
P15	Pobačaj	1	
	Ukupan broj sati predavanja	15	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
/	/	/	/
	Ukupan broj sati seminara	0	

V	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
/	/	/	/
	Ukupan broj sati vježbi	0	

ISPITNI TERMINI (završni ispit)	
1.	14.06.2021.
2.	29.06.2021.
3.	14.07.2021.
4.	03.09.2021.